

Međimurje “Dalmacija bez mora”? Klimatske paralele i jedinstveni identiteti

Društvo
Objavljeno: 13.10.2025 07:29

Autor: Dragan Toplek /Radio105/Photo; D.T.

Zagonetno pitanje – “**Hoće li Međimurje postati Dalmacija bez mora?**” – potiče fascinantnu raspravu o budućnosti hrvatske poljoprivrede. Odgovor na ovo pitanje je složen. Uključuje, s jedne strane, zanimljivu klimatsku konvergenciju, a s druge, trajne i temeljne razlike koje će očuvati jedinstvene regionalne identitete.

Toplija ljeta i “mediteranski” plodovi u Međimurju

Međimurje zaista prolazi kroz **značajno zagrijavanje**, pogotovo tijekom ljeta. Predviđa se porast prosječne godišnje temperature zraka za 1.5 do 1.6 °C u većem dijelu Hrvatske do razdoblja 2041.-2070., s ljetnim porastom koji bi u kontinentalnim područjima mogao doseći čak 2.0 do 2.2 °C. Ovaj porast temperature ključan je pokretač percepcije “dalmatinizacije” međimurske klime.

Zbog toga se produljuje vegetacijsko razdoblje i povećava heliotermalni indeks, što direktno omogućuje uzgoj kultura koje zahtijevaju više topline. Stvara se tako površna sličnost s poljoprivrednim uvjetima u toplijim, tradicionalno mediteranskim regijama. Nije stoga čudno što se u Međimurju sve češće pojavljuju **mandarine, kaki i sorte grožđa koje preferiraju topliju klimu**.

Zašto Međimurje ipak neće postati Dalmacija

Unatoč trendu zagrijavanja, temeljni geografski i terroirovi čimbenici osigurat će da Međimurje zadrži svoj jedinstveni identitet. Dalmatinsku klimu prvenstveno oblikuje **Jadransko more**. Taj pomorski utjecaj donosi specifične vjetrove poput bure i juga, višu vlagu zraka te jedinstvene obrasce refleksije svjetlosti, poput “trostruke insolacije” ključne za grožđe Plavac Mali. Međimurje, kao kontinentalna regija, jednostavno ne može replicirati tu ključnu pomorsku komponentu.

Također, dalmatinska poljoprivreda, posebno njeno poznato vinogradarstvo, uspijeva na **kamenitim, siromašnim, krškim tlima**. S druge strane, Međimurje karakteriziraju **plodna, često ilovasta tla**, povijesno pogodna za kontinentalne usjeve. Ova temeljna razlika u sastavu tla ključna je za usjeve ovisne o terroiru i ne može se lako promijeniti.

Iako kontinentalna Hrvatska može bilježiti povećane jesenske i zimske oborine, **ljetno isušivanje** dosljedno se predviđa za jadransku regiju. Sezonska distribucija i intenzitet padalina ostat će različiti, što će na različite načine utjecati na dostupnost vode i poljoprivredne prakse u svakoj regiji.

Iako se neke kulture otporne na toplinu mogu uvesti u Međimurje, visoko specijalizirane dalmatinske sorte, poput Plavca Malog, zahtijevaju jedinstvenu kombinaciju uvjeta koje međimursko okruženje ne može replicirati. Uspjeh mandarina i kakija u Međimurju više je povezan s njihovom općom prilagodljivošću toplijim kontinentalnim uvjetima, nego sa savršenim oponašanjem mediteranske klime. Konačno, međimurski poljoprivredni identitet duboko je ukorijenjen u njegovoj **kontinentalnoj baštini, postojećoj infrastrukturi i tržišnim vezama**. Potpuna promjena identiteta zahtijevala bi duboku kulturnu i ekonomsku preobrazbu koja nadilazi puke promjene usjeva.

To znači da, iako Međimurje dobiva neke “mediteranske” karakteristike (poput viših temperatura i duljeg vegetacijskog razdoblja), ono ne može postati Dalmacija jer su jedinstveni, holistički elementi terroira koji definiraju dalmatinsku poljoprivredu inherentno povezani s njezinom obalnom geografijom i geološkom poviješću.

Dalmacija: Borba s vlastitim izazovima

I Dalmacija se aktivno bori s posljedicama klimatskih promjena, suočavajući se s vlastitim, pojačanim izazovima. Predviđa se daljnji **značajan porast temperatura**, posebno ljeti (do 3 °C do 2041.-2070. u obalnim područjima), te **smanjenje ljetnih oborina** (značajnih 15-20% u obalnim i planinskim područjima). To će pogoršati postojeće probleme nestašice vode i suše, direktno utječući na poljoprivredu. Povećana je učestalost poljoprivrednih i ekoloških suša, kao i rizik od vegetacijskih požara zbog produljenih ljetnih suša i postojano visokih temperatura.

Dalmatinska poljoprivreda, posebno njezini ikonični maslinici i vinogradi, također će se morati prilagoditi. To uključuje fokusiranje na **učinkovitije metode navodnjavanja** koje štede vodu, istraživanje sorti otpornijih na toplinu i sušu te potencijalno prilagodbu vremena berbe. Konferencije i istraživanja, poput onih usmjerenih na inovativne pristupe i prilagodbu hrvatskog vinogradarstva i maslinarstva, naglašavaju kritičnu potrebu za znanstvenim istraživanjima, tehnološkim rješenjima i suradničkim pristupima kako bi se osigurala dugoročna održivost dalmatinske poljoprivrede. Dalmacija će ostati Dalmacija, ali u toplijoj i sušnjoj verziji.

Iako se čini da se klima u Međimurju približava mediteranskoj, fundamentalne razlike u geografiji, tlu i pomorskim utjecajima osiguravaju da će svaka regija zadržati svoj jedinstveni poljoprivredni identitet. Obje se regije moraju prilagoditi klimatskim promjenama, ali na vlastite, specifične načine.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.

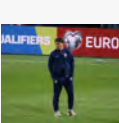
Pretraži vijesti i zanimljivosti...

Ostale novosti

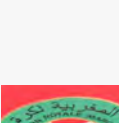
-

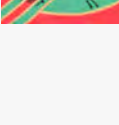
Počinje cijepljenje protiv gripe, osigurano 420 tisuća doza
13.10.2025.
-

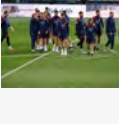
Trump na letu za Izrael: Rat je gotov
13.10.2025.
-

Dalićev eksperiment uspio: Mladi Fruk i Sučić zabljesnuli, Erlić stavio točku na i
12.10.2025.
-

Emotivan trenutak u Varaždinu: Dalić je dobio poseban dres i mozaik 100 fotografija
12.10.2025.
-

Obje hrvatske reprezentacije startale s pobjedama na EP-u u Zadru
12.10.2025.
-

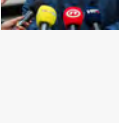
Maroko preuzima palicu: Četiri najbolje drugoplasirane afričke ekipe borit će se u Rabatu za dodatnu šansu za SP 2
12.10.2025.
-

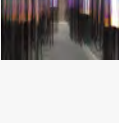
Veliki korak: Hrvatska je korak do Svjetskog prvenstva, pobjeda Farskih Otoka 'zacementirala' Dalićevu poziciju
12.10.2025.
-

Knjiga koja se otvara poput škrinje: Gornji Kraljevec dobio spomenik zavičajnom blagu
12.10.2025.
-

Real šalje pojačanje: Endrick bi mogao oživjeti napad Juventusa već u siječnju
12.10.2025.
-

Hrvatske rukometašice okupile se u Buzinu: Počinju kvalifikacije za EURO 2026
12.10.2025.
-

Hrvatski paviljon na EXPO-u u Osaki osvojio srebro za interpretaciju teme
12.10.2025.
-

Više od pjevača: Halid Bešlić, kojeg će pamтити kao dobrog čovjeka, ujedinio svijet u sjećanju
12.10.2025.
-

U derbiju nogometašice Dinama s 3-2 bolje od Hajduka
12.10.2025.
-

Tomljanović bolja od Ružić u kvalifikacijama WTA turnira u Ningbou
12.10.2025.